

«Els Pastorets són com olorar la molsa del pessebre, tenen una màgia especial»

Després d'haver de suspendre la representació número 100 de la versió de Folch i Torres, parlem amb el director dels Pastorets del Social, Joan Salvador

Joan Salvador ha dirigit els Pastorets del Social durant 25 anys en dues etapes. | Roger Navarro

Joan Salvador (Terrassa, 1965) és el director dels Pastorets del Social, una de les tradicions nadalenques més arrelades a la ciutat. Enguany, quan l'entitat celebrava el Centenari de la representació de la versió de Folch i Torres -no n'hi ha cap que l'hagi mantingut més anys- s'ha hagut de suspendre per primer cop (<https://www.naciodigital.cat/latorredelpalau/noticia/76645/social-suspen-pastorets-primer-cop-des-guerra-civil>) des de la Guerra Civil, a causa de les restriccions per la Covid-19. (<https://www.naciodigital.cat/latorredelpalau/noticia/76626/es-pot-fer-no-terrassa-partir-aquest-dilluns>)

En aquest context, **LaTorre** parla amb Salvador, responsable de l'obra durant 25 anys, per conèixer com encaixen la cancel·lació d'una edició tan especial, quines alternatives plantegen, i sobretot, els secrets d'aquesta obra: Com l'han mantingut tants anys? Quines en són les millors anècdotes? Com ha canviat la tradició al llarg dels anys?

- Enguany els pastorets del Social estan (o estarien) de celebració. Per què?

- Tot i que fa 113 anys "pasturem",enguany celebràvem l'edició número 100 de la versió de Folch i Torres, que vam començar a representar el 1921. Es tracta de la versió més popular, la més interpretada del país.

- Les restriccions han obligat a cancel·lar-los. Com se senten?

- Estem tristos, no dolguts. Ens quedem amb la seguretat que, entre la colla i el públic, no hi haurà contagis. No acabem d'entendre perquè no confien en nosaltres per complir les restriccions; les acceptem, però creiem que ens podíem cenyir a les mesures com faran els professionals.

[noticia]76645[/noticia]

- Ja es temien no poder-los celebrar?

- Ho vèiem molt complicat, però fins a l'últim dia hem mantingut les esperances: teníem els camions contractats i els tècnics del Teatre Principal estaven a punt. El teatre aficionat es limita a un màxim de sis persones sobre l'escenari, però a diferència d'altres companyies que ho mantenen, nosaltres veiem inviable mantenir l'obra en aquestes condicions: tenim 28 personatges!

"No acabem d'entendre perquè no confien en nosaltres per complir les restriccions; les acceptem, però creiem que ens podíem cenyir a les mesures com faran els professionals"

- Què fan únics als pastorets del Social?

- Es dona la mateixa importància a tots els personatges, està tot estudiat i mesurat. Estem convençuts que això impressiona al públic: no som professionals, però crec que aconseguim impactar. En definitiva, uns pastorets els pot fer tothom, però la coreografia i la interacció de tots els personatges ens fa únics. Som un grup d'amics que estimem aquesta tradició i ho fem amb molta cura i dedicació

- Des del 1908 van interpretar les versions "L'estel de Natzaret" i "Bato y Borrego". Però després que s'estrenés el 1916 la versió de Josep Maria Folch i Torres, van adoptar-la el 1921. Per què?

- Folch i Torres la va escriure per encàrrec a una escola de Barcelona. Era diferent, innovadora, divertida, i va agradar molt; va ser un boom, tota una revelació. Membres del Social van anar-la a veure, i cinc anys després de la seva estrena, es va decidir que era la indicada pels nostres Pastorets.

El Social va néixer el 1878 i el 1908 va començar a oferir els Pastorets. Foto: Roger Navarro

- Durant aquests cent anys, s'ha hagut de cancel·lar mai l'espectacle?

- Tenim constància que fins aquest any només es va

cancel·lar per la Guerra Civil, per Nadal del 1938 al 1939.

- Per què hi convidaria a la gent a venir?

- És una història blanca, lluny de preocupacions, entranyable, divertida i que sobretot, ens recorda que és Nadal. Ara tot són guerres, discussions, conflictes, i nosaltres assegurem una bona estona d'entreteniment proper i de qualitat.

[noticia]76626[/noticia]

- Quins canvis havien plantejat per a provar de celebrar-los abans no es coneguessin les restriccions?

- Havíem retallat escenes i afegitons prescindibles per escurçar l'obra: abans durava dues parts d'una hora i 15 minuts, i ara, hauria durat una hora i mitja sense mitja part. D'altra banda, havíem passat de 60 a 20 persones, prescindint dels figurants, i ens plantejàvem actuar amb mascareta i separant els camerinos.

- És veritat que Terrassa té els Pastorets més veterans de Catalunya? Per què?

- Pel que fa a la versió de Folch i Torres, no coneixem cap companyia ni entitat que hagi mantingut la seva representació del 1921 i fins ara. L'obra va néixer el 1916, i nosaltres la vam adoptar cinc anys després, representant-la cada Nadal fins al dia d'avui.

- Com s'ha aconseguit mantenir-los tants anys?

- És una qüestió d'afecte, molta entrega, i passió que se t'inculca. Tenim molt respecte per aquesta obra i no entenem Nadal sense aquesta tradició: de fet, jo mateix no concebo els àpats sense haver de sortir escopetejat cap als Pastorets.

"Abans era molt més informal: durant el Quinto es reclutaven actors per a l'obra que tenia lloc al cap d'unes hores"

- Com ha canviat de la tradició amb aquests anys?

- Amadeu Aguado, ara regidor, va marcar un rumb que encara es manté: consisteix en la serietat i rigor en els assajos. Ens ho sabem de memòria, però practiquem durant tres mesos; no deixem res a l'atzar. Abans era molt més informal: durant el Quinto es reclutaven actors per a l'obra que tenia lloc al cap d'unes hores. D'altra banda, fa 18 anys, quan vaig entrar, vaig retallar part del guió per donar-li ritme i dinamisme.

Els Pastorets del Social s'han suspès a última hora, amb el cartell ja creat i imprès. Foto: roger

- Recorda alguna anècdota divertida dels Pastorets del Social?

- 100 anys donen per a moltes històries (riu). Als anys vuitanta, al teatre antic hi havia una trapa amb elevador automàtic que s'utilitzava per representar la baixada als inferns de Satanàs. El personatge que l'interpretava feia el senyal amb dos cops de taló, i els responsables activaven la palanca. Resulta que per casualitat, Josep va picar dos cops de bastó trobant-se a la rajola equivocada i va començar a desaparèixer lentament i envoltat de flames. Un cop vist l'error, el

van tornar a l'escenari entre les rialles del públic.

També als 80, hi havia una coral juvenil que interpretava cançons durant l'actuació. Eren molt trapelles, i entre altres coses, feien "vudú" al nen Jesús, sense mala intenció. Un any es va fer l'obra amb el ninot ben masegat, ple de ganivetades. També havien arribat a situar claus o llimes a l'entrepà que Jeremies menja en una escena.

"Volem gravar l'obra en vídeo: tenim la intenció que quedi constància per a la història que ens vam adaptar un any tan complicat com aquest"

- Els pastorets sempre són un plat fort de Nadal. Què té l'obra que la fa tan popular?

- Van néixer com un pessebre vivent, i algú va decidir ficar-li argument. N'hi havia de més fidels a la causa cristiana, però la de Folch i Torres va aportar uns divertiments especials, ja que era més informal. Tracta del somni de dos joves, en què es transporten l'any 0, al naixement de Jesús, i fins i tot un s'enamora. Jo sempre dic que és com olorar la molsa del pessebre: tenen una màgia especial. No hi ha Nadal sense Pastorets.

- Plantegen alternatives?

Tenim la intenció de gravar l'obra en vídeo: estem treballant per representar-la encara que sigui sense decorats. Volem que no quedi com un any en blanc, que es recordin les circumstàncies i quedi constància per a la història que ens vam adaptar un any tan complicat com aquest.